

کاربرد نقوش تصویری ایرانی - اسلامی در طراحی و هویت بخشی بسته بندی صنایع غذایی صادراتی ایران (چای، پسته، زعفران)

گلناز همام^۱

تاریخ دریافت مقاله: آذرماه ۱۳۹۷

تاریخ پذیرش مقاله: فروردین ماه ۱۳۹۸

چکیده

بسته بندی یکی از عناصر هویت بخش است و معرف فرهنگ و ملیت می باشد. این پژوهش با هدف مطالعه و شناخت عناصر بصری طراحی گرافیک و نقش مایه های اصیل ایرانی و اسلامی، با روش توصیفی تحلیلی انجام شده است. جمع آوری اطلاعات، به شیوه کتابخانه ای است و با هدف بالا بردن سطح کیفی طراحی بسته بندی محصولات ایرانی و صادراتی از جمله چای، پسته و زعفران می باشد که با به کارگیری سنت های تصویری بومی فراهم می شود. نتایج نشان می دهند که در طراحی گرافیک بسته بندی های صنایع غذایی ایران، کمبود به کارگیری عناصر تصویری ایرانی و اسلامی به چشم می خورد، در حالی که با وجود این عناصر، می توان سطح کیفی و اصالت طرح بسته بندی کشور را ارتقا داد. آموزه های سبک جدید در صنعت طراحی حرفه ای بسته بندی، با استفاده از چوب، شیشه و مقوا برای حفظ محیط زیست و بازیافت بهتر و تلفیق آن با حفظ سنت های ایرانی میسر می گردد. ویژگی های بصری در نوع به کارگیری نوشتار، نقوش، رنگ، طبیعت گرایی و اندیشه های ایرانی - اسلامی در ساختار اصلی بسته بندی مشخص است. همچنین کاربرد حروف فارسی، با خط اصیل نستعلیق در کنار حروف زبان دیگر (به صورت دو زبانه) در اصالت بخشی هویت بسته بندی های صادراتی ایران، نقش بسزایی را ایفا می کند. این طرح ها با تأثیر از ترکیب بندی و تنوع رنگی دوره های اصیل هنری نگارگری ایران با وجود رنگ طلایی و با تأثیر از سنت های معماری، مقرنس کاری، طاق های مساجد، همچنین کاروان سراها و فضای مقارن و مستحکم ایرانی و اسلامی می باشند. در این مقاله عناصر شاخص در طراحی بسته بندی ایرانی - اسلامی، و نیز کاربرد گرافیکی عناصر هویت بخش به بسته بندی ایرانی مورد بررسی قرار گرفته است و نوع چیدمان و قرارگیری محصول، با تأثیر از هندسه ایرانی - اسلامی در جعبه و کارتن، به ساختار طراحی ارگونومیک محصولات اصیل ایرانی یاری می رساند.

واژه های کلیدی

نقوش و عناصر بصری ایرانی و اسلامی، طراحی تیغ و گرافیک، بسته بندی صادراتی

۱- دانشجوی دکتری فلسفه هنر دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران

شمال

(× نویسنده مسئول: golnaz_homam@yahoo.com)